

Opsummering og vigtige begreber

Baseret på kapitel 11 side 287-315 – Stamceller, genregulering og kræft

Når du har læst kapitel 11, bør du kunne redegøre for de tre egenskaber der kendetegner stamceller, for de forskellige typer af stamceller (figur 390) samt for stamcellers potentiale inden for sygdomsbehandling.

Du bør desuden kende til hvordan iPS skabes (figur 399), og hvilke muligheder og udfordringer disse celler giver for fremtidens stamcellebehandlinger.

Inden for genregulering bør du kunne redegøre for begrebet epigenetik samt forklare og give eksempler på hvordan genregulering finder sted på forskellige niveauer (figur 402).

Du bør også have en forståelse for hvad betegnelsen kræft dækker over, herunder at der er tale om mange sygdomme (figur 414), hvorfor disse ofte er aldersbetingede (figur 415) og at kræftudvikling kræver flere mutationer i samme celle (figur 416).

Du bør kunne forklare hvad oncogener og tumorsuppressorgener er, samt hvorledes telomerase kan udødeliggøre celler.

Sidst men ikke mindst bør du have indsigt i hvordan livsstil og adfærd hænger sammen med risikoen for at udvikle en kræftsygdom.

Stamceller

Begreber	Egen forklaring
Stamcelle	
Somatisk stamcelle	
Embryonal stamcelle	
Blastocyst	
Totipotent stamcelle	
Pluripotent stamcelle	
Unipotent stamcelle	
De tre kimplag	
Allogene transplantation	
Autogene transplantation	
iPS	
Fibroblastceller	

Genregulering

Begreber	Egen forklaring
Genregulering	
Epigenetik	
Histonmodifikation	
Eksempler på histonmodifikationer	
Histon-acetyltransferase (HAT)	
Histon-deacetylase (HDAC)	
DNA-methylering	
Føtal programmering	
Regulatorisk DNA-sekvens	
Promotor	
TATA-boks	
TATA-Bindende Protein	
Transskriptions-initieringskompleks	
Enhancer	
Silencer	
Alternativ splejsning	
Regulatorisk RNA	
Post-translational regulering	

Kræft

Begreber	Egen forklaring
Godartet svulst	
Ondartet svulst	
Cancer	
Metastaser	
Carcinom	
Incidens	
Mutation	
Nævn forskellige mutationstyper	
Oncogen	
RAS-gener	
MYC-gener	
Tumorsuppressorgener	
p53	
Eksempler på DNA-skader og cellulært stress	
Telomerer	
Telomerase	
Eksempler på adfærd og livsstil der øger risikoen for kræft	